

CYFARFOD:	Y Cyngor Llawn
DYDDIAD:	14 Mai 2026
AELOD CABINET:	Y Cyngorydd R. Medwyn Hughes Aelod Cabinet Economi a Chymuned
TEITL:	Mabwysiadu strategaeth datblygu economaidd newydd i Wunedd
SWYDDOG CYSWLLT:	Sioned E Williams, Pennaeth Economi a Chymuned

PENDERFYNIAD A GEISIR:

Fod Cyngor Gwynedd yn mabwysiadu ‘Gwynedd 2035: Economi Sy’n Gweithio i Bawb’ yn strategaeth datblygu economaidd i Wunedd.

1. Y RHESWM PAM FOD ANGEN I’R CYNGOR WNEUD Y PENDERFYNIAD:

- 1.1 Mae [Adran 4 Cyfansoddiad Cyngor Gwynedd](#) yn nodi fod strategaeth datblygu economaidd yn rhan o’r Fframwaith Polisi ac mae’n ofynnol i’r Cyngor Llawn ei gymeradwyo ar sail argymhelliad gan y Cabinet.

2. CYFLWYNIAD A RHESYMEG

Cefndir

- 2.1 Mae gan y Cyngor nifer o gynlluniau sy’n cyfeirio at ddatblygu’r economi:
- ‘Gwynedd Lewyrchus’ yw un o’r saith blaenoriaeth o fewn [Cynllun y Cyngor](#);
 - mae [Cynlluniau Adfywio Lleol Ardal Ni](#) yn adnabod blaenoriaethau lleol ar gyfer yr economi; ac,
 - mae [Cynllun Economi Ymweld Cynaliadwy Gwynedd ac Eryri](#) yn cynnig arweiniad ar gyfer rhan o’r economi.
- 2.2 Y cynlluniau yma - ynghyd â dogfennau rhanbarthol, megis [Fframwaith Economaidd Rhanbarthol Gogledd Cymru](#) - sydd wedi gosod y sail ar gyfer gwaith y Cyngor yn y maes datblygu’r economi yn ystod y blynyddoedd diwethaf.
- 2.3 Drwy law Cynllun y Cyngor, mae’r Cabinet wedi adnabod fod peidio cael un cynllun yn crynhoi’r hyn mae pobl a chymunedau Gwynedd yn ei ddymuno ac sy’n gosod cyfeiriad ar gyfer economi’r sir yn fwllch. O ganlyniad, dyma ofyn i’r Adran Economi a Chymuned lunio strategaeth datblygu economaidd newydd i Wunedd.

Y gofyn am strategaeth datblygu economaidd

- 2.4 Mae ariannu ar gyfer y maes datblygu'r economi yn gynyddol ansicr ac yn ddibynnol ar gyllid am gyfnodau byr; er enghraifft, mae'r Gronfa Ffyniant Gyffredin (SPF) yn dod i ben yn ystod y flwyddyn ac ansicrwydd ynglŷn â dyfodol ARFOR a dim olynedd i'r Gronfa Ffyniant Bro (LUF) sy'n ariannu'r rhaglen Llewyrch o'r Llechi.
- 2.5 Mae pwyslais cynyddol gan Lywodraeth Cymru ar gydweithio rhanbarthol, yn enwedig yng nghyd-destun Uchelgais Gogledd Cymru a'r cyfrifoldeb lles economaidd sydd gan y Cydbwyllgor Corfforedig.
- 2.6 Mae buddsoddiad sylweddol gan Lywodraeth Cymru a Llywodraeth y DG ym Mhorthladd Rhydd Ynys Môn a Pharth Buddsoddi Fflint a Wrecsam, ond dim cynlluniau cyffelyb ar gyfer Gwynedd.
- 2.7 Mae hyn oll o fewn amgylchedd gweithredu i fentrau sy'n newid yn gyson.
- 2.8 Mae ansicrwydd parhaus o fewn yr economi yn deillio o'r gwrthdaro cynyddol yn rhyngwladol a'r awyrgylch tymhestlog yn wleidyddol ac yn gymdeithasol yng Nghymru a'r DG.
- 2.9 Mae'r economi hefyd ar drothwy newid technolegol mawr o ganlyniad i deallusrwydd artiffisial a hynny law yn llaw â sgil effeithiau newid hinsawdd.
- 2.10 Drwy lunio a mabwysiadau strategaeth bydd modd crynhoi'r achos ar gyfer datblygu economi Gwynedd, pennu blaenoriaethu cytûn ar gyfer ymateb i'n hanghenion a sefydlu canllaw cyson ar gyfer dewis a dethol cynlluniau a blaenoriaethu gwariant yn y maes.
- 2.11 O fod wedi mabwysiadu strategaeth, gallwn adnabod a datblygu gweithgareddau priodol a mesur yn well effaith ein hymdrechion.

Yr heriau sydd angen sylw

- 2.12 Yma yng Ngwynedd, mae gennym hanes economaidd cryf y gallem ymfalchïo ynddo. Mae yma hefyd economi fodern ac arloesol gyda photensial sylweddol yn y mentrau sydd yma a chyfleoedd mewn diwydiannau a gweithgaredd newydd ond mae llawer o'r potensial hwn eto i'w wireddu.
- 2.13 Mae ystod o rinweddau cadarnhaol i'r economi; mae diweithdra yn isel, mae lefel cymwysterau ein gweithlu yn uchel, rydym yn wydn ac mae cyfradd goroesi ein busnesau y gorau yng Nghymru.
- 2.14 Er hyn, yn yr un modd ac ardaloedd eraill gwledig ac ymylol, mae heriau sydd angen sylw ac, wrth reswm, mae'r Strategaeth yn canolbwyntio ar ymateb i'r heriau.

2.15 Mae'r prif faterion sydd angen ymateb iddynt yn cynnwys:

- Llai o bobl oed gwaith yn gweithio
- Llai o bobl oed gwaith
- Cyflogau isel
- Gormod o waith rhan-amser a tymhorol
- Pobl mewn tlodi er eu bod yn gweithio
- Cynhyrchiant isel
- Diffyg amrywiaeth diwydiannau
- Dim digon o fentrau newydd yn cychwyn
- Mentrau ddim yn tyfu

Datblygu'r Strategaeth

2.16 Mae'r strategaeth newydd; 'Gwynedd 2035: Economi Sy'n Gweithio i Bawb', wedi ei amgáu yn Atodiad 1 yr adroddiad.

2.17 Mae cynnwys y Strategaeth yn deillio o broses datblygu estynedig ar y cyd gydag ystod eang o rhanddeiliaid gan gynnwys partneriaid allweddol y Cyngor o'r sectorau cyhoeddus, preifat a'r drydedd sector.

2.18 Roedd y prif gamau yn natblygiad y Strategaeth yn cynnwys:

- ymchwil i gyfansoddiad a pherfformiad cymharol economi Gwynedd;
- adolygiad o arfer da yng Nghymru, ac ardaloedd cyffelyb ledled Prydain;
- ceisio barn mentrau o bob math ac o bob rhan o Wynedd drwy law arolwg;
- trafodaethau unigol, ac ar y cyd, gyda rhanddeiliaid yn y sectorau cyhoeddus, preifat a'r drydedd sector; a,
- derbyn mewnbwn aelodau etholedig y Cyngor drwy law'r Pwyllgor Craffu Addysg a'r Economi.

2.19 Ar sail y wybodaeth a gasglwyd lluniwyd drafft o'r Strategaeth. Derbyniwyd adborth adeiladol a chadarnhaol ar y drafft gan y Pwyllgor Craffu a rhanddeiliaid y Cyngor ar draws y tair sector cyn cadarnhau'r cynnwys.

Blaenoriaethau'r Strategaeth

2.20 Rydym eisiau economi sy'n rhoi cyfle i bawb fyw bywydau cyflawn a gwireddu eu llawn botensial, ac economi sy'n cryfhau'r cyfoeth naturiol a diwylliannol sy'n gwneud ein sir mor unigryw.

2.21 Gyda newidiadau economaidd sylweddol ar droed, mae cyfle cyffrous i wneud Gwynedd yn gyrchfan rhagoriaeth mewn diwydiannau newydd. Yn yr un modd, rhaid ein bod yn gefn i'r diwydiannau hynny sydd eisoes yng Ngwynedd ac yn hanfodol i'n cymunedau, mentrau a'n trigolion rhaid parhau i feithrin ac ychwanegu gwerth at ein sectorau traddodiadol, fel amaeth a thwristiaeth, fel sylfaen gadarn a rhan lawn o economi fodern ac arloesol.

2.22 Gweledigaeth 'Gwynedd 2035: Economi Sy'n Gweithio i Bawb' yw:

'Economi arloesol, gynhyrchiol a charbon isel sy'n cryfhau'r Gymraeg, yn creu cyfleoedd newydd ac yn cyfrannu at lesiant pawb'

2.23 Mae'n weledigaeth sy'n rhoi pobl, cymunedau a mentrau Gwynedd yn ganolog ac er mwyn ei weithredu, mae tair thema wedi eu hadnabod: Mentergarwch, Pobl a Lle.

2.24 Ar gyfer pob un o'r tair thema, mae dwy flaenoriaeth strategol:

Mentergarwch: mentrau lleol llewyrchus sy'n rhagori

1. Uchafu gwerth ein heconomi bresennol:
Gwireddu potensial ein mentrau a'n sectorau presennol drwy gynyddu eu gwerth, cryfhau eu gwydnwch a'u cefnogi i leihau allyriadau
2. Gwneud y mwyaf o gyfleoedd newydd:
Cefnogi a gwneud y mwyaf o ddiwydiannau a gweithgareddau newydd â photensial sylweddol gan sicrhau fod y budd yn aros yn lleol

Pobl: gweithlu medrus a chynhwysol

3. Sicrhau gweithlu medrus:
Meithrin, denu a chadw talent gan ymateb i anghenion sgiliau hirdymor y sir
4. Cefnogi ein pobl:
Cefnogi pobl Gwynedd i wireddu eu llawn botensial, i gael gwaith o ansawdd, cyflogau teg a chyfleoedd yn lleol

Lle: yr amodau gorau i ffynnu

5. Y cysylltedd a'r isadeiledd gorau posibl:
Gweithredu am well cysylltedd ac isadeiledd busnes i hybu'r economi
6. Lle gwych i fyw, gweithio a mentro:
Hyrwyddo Gwynedd fel lle gwych i fyw, gweithio a mentro, gan ddathlu'r iaith Gymraeg a'n hunaniaeth arbennig

Rhoi'r Strategaeth ar waith

2.25 Thema gyson drwy gydol y Strategaeth yw'r angen am berchnogaeth eang ac ymdrech ar draws sefydliadau a sectorau er mwyn ei gwireddu.

2.26 Mae'r panel ymgynghorol sefydlwyd i gefnogi gwireddu'r SPF yng Ngwynedd wedi amlygu'r gwerth sy'n deillio o ddod a sefydliadau o'r sectorau cyhoeddus, preifat a'r drydedd sector ynghyd.

2.27 Byddwn felly yn sefydlu 'Fforwm Economi Gwynedd' er mwyn cydlynu gweithredu'r Strategaeth.

- 2.28 Bydd aelodaeth y Fforwm yn cynnwys y prif sefydliadau sy'n cyfrannu i ffyniant lleol, a'r cyrff sy'n gweithio i ddatblygu economi sy'n buddio ein cymunedau. Bydd y Fforwm yn dod â phartneriaid lleol ynghyd o'r sector gyhoeddus, sector breifat a'r drydedd sector. Bydd sefydliadau rhanbarthol a chenedlaethol perthnasol hefyd yn rhan o'r Fforwm.
- 2.29 Byddwn yn sicrhau llais i rannau gwahanol o Wynedd er mwyn sicrhau fod ymwybyddiaeth o'r amrywiaethau ar draws y sir.
- 2.30 Bydd y Fforwm yn cwrdd o leiaf dair gwaith y flwyddyn, er mwyn:
- Llunio a chydlynu Cynllun Cyflawni blynyddol ar gyfer y Strategaeth.
 - Monitro gweithgareddau a'u dangosyddion unigol a chyfansawdd.
 - Cynnal gorolwg o'r cynnydd tuag at gyflawni'r Strategaeth.
 - Adolygu a diweddarau'r Strategaeth yn ôl yr angen.
 - Cynnal gorolwg o'r maes a datblygiadau ehangach sy'n berthnasol i economi Gwynedd gan lobio o blaid ein hanghenion.
 - Hyrwyddo a hwyluso cydweithio rhwng sefydliadau gyda rôl yn datblygu economi'r sir a phartneriaethau / fforymau eraill.
- 2.31 Mae'r Strategaeth yn sefydlu'r nod ac yn adnabod dull o fynd i'r afael â'r heriau economaidd hirdymor sydd wedi eu hadnabod ar gyfer Gwynedd.
- 2.32 Bydd Cynllun Cyflawni yn cael ei lunio yn flynyddol dan arweiniad Fforwm Economi Gwynedd i weithredu'r Strategaeth. Bydd y Cynllun yn cynnwys gweithgaredd sydd eisoes ar waith, a phrosiectau sydd ar y gweill gan nodi eu haliniad gyda'r Strategaeth a'r ardaloedd fydd yn elwa. Bydd Fframwaith Monitro a Gwerthuso'r Strategaeth yna'n fodd o fesur llwyddiant ac effaith y gweithgareddau.
- 2.33 Mae paratoi'r Strategaeth hefyd wedi ysgogi cynnal adolygiad o drefniadau gweithredu yn y maes datblygu'r economi yn y sir. Bydd yr adolygiad yn ystyried cyfleoedd i sefydlu Menter Gwynedd fel cerbyd cydweithio i sicrhau fod mentrau ymhob cwr o Wynedd yn derbyn cefnogaeth ac yn deall ble mae help ar gael.

3. GWAITH YMGYSYLLTU A GYNHALIWYD CYN ARGYMELL Y PENDERFYNIAD

- 3.1 Roedd ymdrech gyson i sicrhau mewnbwn rhanddeiliaid i'r Strategaeth. Cyn cychwyn llunio'r Strategaeth casglwyd barn eraill ynglŷn â anghenion a blaenoriaethau pobl a chymunedau Gwynedd ac mae'r Strategaeth wedi cael ei rhannu ar ffurf drafft i sicrhau fod cefnogaeth i'r cynnwys.
- 3.2 Ymhlith y rhanddeiliaid sydd wedi cynnig mewnbwn mae:
- Llywodraeth Cymru
 - Uchelgais Gogledd Cymru
 - Partneriaeth Sgiliau Gogledd Cymru
 - Busnes Cymru

- Prifysgol Bangor.
- Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri
- Cymdeithas tai Adra
- Ffederasiwn y Busnesau Bychain (FSB) Cymru
- Partneriaeth Twristiaeth Gynaliadwy Gwynedd ac Eryri 2035
- Yr Undeb Amaethwyr Cenedlaethol (NFW) ac Undeb Amaethwyr Cymru (FUW)
- Rhwydwaith Mentrau Cymdeithasol Gwynedd
- Mantell Gwynedd

3.3 Mae Aelodau Etholedig y Cyngor hefyd wedi cynnig mewnbwn ac arweiniad drwy law Aelodau'r Cabinet a'r Pwyllgor Craffu Addysg a'r Economi.

3.4 Mae crynodeb o'r ymgysylltu, y mewnbwn ddaeth i law a'n hymateb yn Atodiad 2 yr adroddiad.

4. ASESIAID EFFAITH CYFANSAWDD

4.1 Mae Atodiad 3 yn cynnwys yr Asesiad Effaith Cyfansawdd sydd wedi ei baratoi ar gyfer y Strategaeth. Mae'r Asesiad yn ystyried effaith y Strategaeth ar drigolion Gwynedd, gan:

- adnabod prif nodweddion y berthynas rhwng y Gymraeg a'r economi yng Ngwynedd, ac yn dangos sut mae'r Strategaeth yn ymateb i'r nodweddion hyn er mwyn cryfhau'r Gymraeg.
- asesu effaith y Strategaeth ar lesiant mewn modd cyfannol, gan gynnwys agweddau economaidd a chymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol
- egluro sut mae'r Strategaeth yn bodloni gofynion a phwrpas Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, gan gynnwys yr Egwyddorion Datblygu Cynaliadwy (h.y., y Pum Ffordd o Weithio) a'r Saith Nod Llesiant

4.2 Mae llunio'r Asesiad wedi bod yn broses parhaus gyda swyddogion cydraddoldeb ac iaith y Cyngor dros gyfnod datblygu'r Strategaeth mae hyn, yn ei dro, wedi hysbysu cynnwys y ddogfen.

5. DEDDF LLESIANT CENEDLAETHAU'R DYFODOL (CYMRU) 2015

5.1 Cynhaliwyd asesiad o aliniad y Strategaeth i ofynion a dymuniadau Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol, sydd wedi ei amgáu yn Atodiad 4. Mae canlyniad yr asesiad wedi arwain at lunio Adran 3 y Strategaeth (Yr Achos Dros Weithredu).

6. ARGYMHELLIAD Y CABINET

- 6.1 Fe wnaeth Cabinet Cyngor Gwynedd, yn ei gyfarfod 10 Mawrth 2026, ystyried y wybodaeth uchod a chynnwys y Strategaeth, gan gytuno i argymell mabwysiadu 'Gwynedd 2035: Economi Sy'n Gweithio i Bawb', i'r Cyngor Llawn.

BARN Y SWYDDOGION STATUDOL:

Swyddog Monitro:

"Mae'r Strategaeth Datblygu Economaidd yn rhan o Fframwaith Polisi'r Cyngor. Yn unol â'r gofynion statudol cyflwynir y strategaeth ar argymhelliad y Cabinet i'w fabwysiadu gan y Cyngor. Mae'r adroddiad yn amlygu'r prosesau ymgysylltu a gynhaliwyd ynghyd a'r asesiadau ac ystyriaethau statudol perthnasol mewn modd priodol. Rwy'n fodlon gyda phriodoldeb y penderfyniad a geisir."

Pennaeth Cyllid:

"Mae'r Strategaeth yma yn cynnwys nifer o feysydd gweithgaredd, a phwysleisir yn yr adroddiad a'r Strategaeth fod angen am berchnogaeth eang ac ymdrech ar draws sefydliadau a sectorau er mwyn ei gwireddu. Yn y cyd-destun hwn nodir nad yw'r Strategaeth yn amlygu'r costau refeniw a chyfalaf fydd Cyngor Gwynedd yn eu hwynebu er mwyn ei wireddu. Tra bydd llawer o'r costau hyn yn cael eu hariannu o gyllidebau cyfredol, os bydd angen gwneud ceisiadau am gyllideb ychwanegol rwyf yn disgwyl y bydd hynny yn cael eu gwneud trwy drefniadau arferol y Cyngor. Fodd bynnag, bydd y Strategaeth Economaidd a'n cynlluniau oddi mewn iddo yn cael ystyriaeth wrth adolygu cynlluniau ariannol tymor hir y Cyngor."

ATODIADAU

1. Y Strategaeth 'Gwynedd 2035: Economi Sy'n Gweithio i Bawb'
2. Adroddiad Ymgysylltu
3. Aseiad Effaith Cyfansawdd
4. Aseiad Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol